

ΓΙΩΡΓΟΣ Κ. ΑΓΓΕΙΟΠΛΑΣΤΗΣ

ΑΓΝΩΣΤΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΚΑΙ ΕΝΤΥΠΙΑ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ

ΑΠΟ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ ΤΟΥ ΙΔΡΥΤΗ ΤΟΥ
ΩΔΕΙΟΥ ΣΕΡΡΩΝ «ΟΡΦΕΥΣ» (1934-1940)

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΦΩΤΙΑΔΗ

Περίοδος 1932-1950

Στον τέταρτο τόμο των *Σερραϊκών Αναλέκτων* το 2006 παρουσιάσαμε τον πρώτο κατάλογο εισερχομένων και εξερχομένων εγγράφων από την *Αλληλογραφία* του Ωδείου Σερρών «Ορφεύς» (1934-1940) περιλαμβάνοντας τη σύνοψη των ιστορικών κειμένων 731 πολλαπλά σημαντικών επιστολών που αφορούν την πολυσχιδή δράση του περιώνυμου αυτού σερραϊκού μουσικομορφωτικού ιδρύματος¹. Τονίσαμε τότε τη χρησιμότητα των κειμένων αυτών σε πολλούς τομείς της τοπικής έρευνας και ιστοριογραφίας. Το παραπάνω έντυπο υλικό από το αρχείο του δικηγόρου Αθανασίου Φωτιάδη², ιδρυτή του ωδείου, μας παρέδωσε το Μάρτιο του 1988 ο επίσης Σερραϊός δικηγόρος Δημήτριος Ζαπρούδης. Την επόμενη χρονιά πραγματοποιήθηκε από τον γράφοντα η ομώνυμη έκδοση για την ιστορία του ωδείου με τη συνδρομή της Δημόσιας

1. Γ. Αγγειοπλάστη, Κατάλογος εισερχομένων και εξερχομένων εγγράφων από την Αλληλογραφία του Ωδείου Σερρών «Ορφεύς» (1934-1940), *Σερραϊκά Ανάλεκτα*, έκδ. της Δημοτικής Επιχείρησης Πολιτιστικής & Κοινωνικής Ανάπτυξης Σερρών, επιμέλεια Πέτρου Σαμιάρη, τόμ. τέταρτος, Σέρρες 2006, σσ. 171-206, κυκλοφορία και σε ανάτυπο.

2. Ο Αθανάσιος (Σάκης) Φωτιάδης, Σερραϊός δικηγόρος και ερασιτέχνης κιθαριστής, γεννήθηκε το 1898 (Επιτύμβια στήλη στο Α΄ Νεκροταφείο Σερρών). Μετά την επάνοδό του από την ομηρία (1917-18) στη Βουλγαρία πρωτοστάτησε στην επανασύσταση του «Ορφέα» Σερρών, που από το 1910 διήλθε περίοδο απραξίας εξαιτίας των πολέμων και των καταστροφών. Αυστηρός και λιτός από χαρακτήρος στις επαγγελματικές και κοινωνικές του σχέσεις αλλά αποτελεσματικός, πραγματοποίησε πολλές διαλέξεις και επιδείξεις. Το 1947 ίδρυσε στις Σέρρες την «Εταιρεία Επιστημόνων». Από τη συνεχή συμμετοχή και δραστηριότητα που ανέπτυξε σε πολλά σερραϊκά σωματεία, όπως η Σερραϊκή Πολιτιστική Εταιρεία (Σ.Π.Ε.) το 1963 κ.λπ., σημειώνουμε αυτήν της προεδρίας του στον «Ορφέα» στα 1932-34. Την περίοδο αυτή εργάστηκε ακατάπαυστα για την επέκταση των δραστηριοτήτων του συλλόγου και τη δημιουργία στη συνέχεια ξεχωριστού απ' αυτόν ωδείου το 1934. Πέθανε το 1969.

Κεντρικής Βιβλιοθήκης των Σερρών³.

Το ίδρυμα λειτούργησε κατά τρόπο θαυμαστό μέχρι την Κατοχή. Παρουσίασε μία ζηλευτή δραστηριότητα προς τον τελειωμό μιας περιόδου με ιδιαίτερα κοινωνικοπολιτικά χαρακτηριστικά, αυτής του Μεσοπολέμου του 20ού αιώνα, και συγκεκριμένα κατά τα έτη 1934-1940. Η κατά καιρούς αξιολόγησή του από εμάς ως περισσότερο σημαντικό σεραϊκού μουσικού ιδρύματος του αιώνα που έφυγε δεν είναι τυχαία. Παρ' όλες τις οργανωτικές και οικονομικές αντιξοότητες που είχε να αντιμετωπίσει κατά τη διάρκεια της εξάχρονης διαδρομής του, κατάφερε να καταστεί πραγματικός τροφοδότης μιας σειράς μουσικοδιδασκάλων, που ουσιαστικά στήριξαν τη δραστηριότητα της πόλης κατά τη μεταπολεμική περίοδο. Φοίτησαν σ' αυτό περί τους 300 σπουδαστές, δημιουργώντας ακόμα και μαθητική συμφωνική ορχήστρα με τη συμμετοχή του διδακτικού προσωπικού στα πρώτα αναλόγια, από τους περισσότερο διακεκριμένους καθηγητές μουσικής της εποχής, αριστούχους του μοναδικού κρατικού ωδείου στην Ελλάδα, αυτού της Θεσσαλονίκης.

Στην ευγενική προσφορά των Δημ. Ζαπρούδη και Κώστα Τσινεκίδη οφείλεται και η παράδοση τον Οκτώβριο του 2001 42 εξίσου πολύτιμων όσο και μοναδικών ντοκουμέντων του ωδείου αλλά και του «Ορφέα» Σερρών από το αρχείο πάλι του Αθ. Φωτιάδη. Τα έγγραφα και τα έντυπα ντοκουμέντα, περιήληψη του περιεχομένου των οποίων παρουσιάζουμε στον κατάλογο που ακολουθεί, ανασύρουν νέες πληροφορίες για τη δραστηριότητα και την πολύπλευρη, πρωτοπόρα και πατριωτική θα ισχυριζόμασταν, συμμετοχή των Σεραϊών στα μουσικά πράγματα της πόλης, και ειδικότερα του ωδείου τους. Ακολουθεί η επιλεκτική παράθεση στο παράρτημα περιορισμένου αριθμού -όσο μας επιτρέπεται εδώ και με την ορθογραφία της εποχής- επιστολών εξαιρετικού ενδιαφέροντος για την τοπική, αλλά όχι μόνο, μουσική ιστοριογραφία της περιόδου που γίνεται λόγος.

Η χρησιμότητά τους, βεβαίως, ως πρωτότυπου σεραϊκού αρχειακού υλικού, πρόσφορου για ερευνητικές εργασίες γενικής θεματολογίας, είναι αυτονόητη. Κι αυτό γιατί, μεταξύ των άλλων, διασώζονται, για παράδειγμα, επιστολές - ψηφίσματα και αποφάσεις σωματείων, συλλόγων, κομμάτων κ.λπ. υπέρ του ωδείου με τις σφραγίδες, τις υπογραφές

3. Γ. Αγγειοπλάστη, *Ωδείον Σερρών «Ορφεύς» 1934-1940*, έκδ. της Δ.Κ. Βιβλιοθήκης Σερρών, Σειρά εκδόσεων για την πόλη και το νομό Σερρών (2), Σέρρας 1989. Περιλάβαμε τα επί μέρους κεφάλαια, στα οποία ίσως ο ενδιαφερόμενος αναγνώστης, ερευνητής κ.λπ. χρειαστεί να προστρέξει: Ο Όμιλος «Ορφέας» Σερρών, σύντομο ιστορικό μέχρι την ίδρυση του ωδείου, η ίδρυση του ωδείου, οι καθηγητές και οι σχολές, πόροι, στέγη και εξοπλισμός, δραστηριότητες, ο πόλεμος, το τέλος, ο τοπικός τύπος και το ωδείο.

και τα ονόματα των προέδρων τους, δακτυλόγραφες επιστολές προς και από τους τοπικούς παράγοντες, υπουργούς ή προσωπικότητες της εποχής, χειρόγραφες επιστολές πολιτικών και διακεκριμένων μουσικών της γείτονος Θεσσαλονίκης, η αλληλογραφία και οι ενέργειες μέχρι την ίδρυση του 1934, το Καταστατικό, το Πρακτικό και η Απόφαση ίδρύσεως του ωδείου, τηλεγραφήματα, φέιγ - βολάν, οικονομικοί προϋπολογισμοί διδάκτρων, μισθοδοσίας κ.ά.

Κατάλογος

(Ο αύξ. αριθμός των εγγράφων κ.λπ. στο αρχείο σημειώνεται στην πάνω δεξιά πλευρά τους με κοινό μολύβι)

- 1 29.1.32 Πρόσκληση της Μουσικής Επιτροπής του «Ορφέα» προς τα μέλη της μπάντας, της μαντολινάτας και της χορωδίας για την επανεξέταση της μελλοντικής δραστηριότητάς τους.
- 2 1.3.32 Χειρόγραφο επιστολή του Βασιλείου Κοριτσάνη, Θεσ/νίκη, προς τον Αθ. Φωτιάδη, πρόεδρο του «Ορφέα». Προϋπολογισμός ετησίων εσόδων και εξόδων για την ίδρυση και συντήρηση ωδείου.
- 3 8.3.32 Ο «Ορφέας» προς τους νομάρχη, δήμαρχο και δημοτικούς συμβούλους για την «επιβεβλημένην ανάγκην της συστηματοποίησης των προσπαθειών απάντων των δυνάμεων, ώστε να καταστή δυνατή η ίδρυσις και εν Σέρραις ωδείου» (η επιστολή παρατίθεται)⁴.
- 4 9.5.33 Ο «Ορφέας» προς τον επίτιμο πρόεδρό του Αθανάσιο Αργυρό για την ανάγκη ιδρύσεως ωδείου⁵. Αναφορές στην ιστορία και τα

4. Την 28.2.1932 ο «Ορφέας» οργάνωσε συναυλία, κατά την οποία ο πρόεδρος του ομίλου Αθ. Φωτιάδης κάνει, δημόσια πλέον, την πρόθεσή του για την ίδρυση ωδείου στις Σέρρες. Μεταφέρουμε, για την Ιστορία, την χαρακτηριστική προσφώνησή του κατά την εν λόγω συναυλία, που περιλήφθηκε σ' επιστολή του Σεργαίου γιατρού Χρήστου Καρατζά, πατέρα του ερασιτέχνη βιολονίστα του «Ορφέα» Νικολάου Καρατζά, προς την τοπική *Πρόοδο*, φ. 6.3.1932: «Η σημερινή συναυλία αποτελεί την απαρχήν μιας σειράς συναυλιών τας οποίας προτίθεται να διοργανώση ο 'Ορφεύς' κατά το τρέχον έτος. Διά του τρόπου τούτου ελπίζει ότι θα κατορθώση με την συνδρομήν των αρχών, όσον και του φιλόμουσου κοινού της πόλεώς μας, το οποίον πάντοτε περιέβαλλε αυτόν με αγάπην και αφοσίωσιν, να επιτύχη την εντός κατά το δυνατόν συντομωτέρου χρόνου ίδρυσιν και εν Σέρραις Ωδείου. Είναι λίαν ενθαρρυντικόν δι' ημάς το γεγονός ότι μαζί με το φιλόμουσον κοινόν της πόλεως, προσέρχεται σήμερον συναγωγόν και το Κυβερνητικόν [Κρατικόν] Ωδείον Θεσσαλονίκης δι' εκλεκτών καλλιτεχνών του, οι οποίοι μη φεισθέντες εν δρυμεί χειμώνι, ούτε κόπων, ούτε θυσιών, προσεφέρθησαν να συντρέξουν τον 'Ορφέα' εις την μεγάλην του αυτήν προσπάθειαν. Προς τους διακεκριμένους αυτούς καλλιτέχνας αισθάνομαι την υποχρέωσιν να εκφράσω δημόσια τας θερμοτάτας ευχαριστίας, τόσοσιν του Ορφέως, όσον και του φιλομούσου κοινού της πόλεως, το οποίον είμαι βέβαιος ότι μοι επιτρέψη να γίνω ο διεξηγηγευτής των αισθημάτων του». Το φωτογραφημένο από την Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος αντίγραφο της *Προόδου* μάς παραάδωσε ο φίλος ερευνητής Νίκος Πασχαλούδης, τον οποίο ευχαριστούμε από τη θέση αυτή.

5. Ο Αθανάσιος Αργυρός ήταν δικηγόρος και δημοσιογράφος από τη Νιγρίτα.

προβλήματα που αντιμετωπίζει ο σύλλογος εξαιτίας του οικονομικού αδιεξόδου. Η επίταξη του κτηρίου κατά την περίοδο 1920-26, οι ζημιές από τη στέρηση χρήσεως προς όφελος του Δημοσίου, τα τμήματα μουσικής και η απόλυση του μουσικοδιδασκάλου.

- 5 9.5.33 Όπως παραπάνω, προς τον Υπουργό των Στρατιωτικών.
- 6 23.8.33 Ψήφισμα (εις διπλούν) 12 επιστημονικών, επαγγελματικών, φιλανθρωπικών σωματείων και κομμάτων του ν. Σερρών και απόφαση για την πλήρη συμπαράσταση στην προσπάθεια του «Ορφέα» για την ίδρυση ωδείου. Πρόταση περί επιβολής δεκαλέπτου μέχρι εικοσαλέπτου επιβαρύνσεως σε κάθε κηρίο ηλεκτρικού ρεύματος και 50/λέπτου στα εισιτήρια δημοσίων θεαμάτων στο νομό. Οι υπογραφές των προέδρων, οι σφραγίδες των σωματείων και των κομμάτων (η επιστολή παρατίθεται).
- 7 1.9.33 Όπως παραπάνω. Ονομαστική κατάσταση των προέδρων.
- 8 1.9.33 Η Απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Σερρών κατά τη Συνεδρία της 31.8.1933 για την ανάγκη ιδρύσεως ωδείου από τον «Ορφέα». Πρόταση επιβολής 50/λέπτου φορολογίας σε κάθε ωριαίο χιλιοβάτ ηλ. ρεύματος στον ιδιωτικό φωτισμό, 20/λέπτου στο φωτισμό της πόλεως από το δήμο, 50/λέπτου στα δημόσια θεάματα (η επιστολή παρατίθεται).
- 9 18.9.33 Ο Υπουργός και Γενικός Διοικητής της Μακεδονίας Δραγούμης αλληλογραφεί με τον Υπουργό Οικονομικών Σ. Λοβέρδο και συνιστά κάθε βοήθεια προς τον ιδρυτή του ωδείου Αθ. Φωτιάδη.
- 10 21.9.33 Υπόμνημα του «Ορφέα» προς το Υπουργείο Παιδείας & Θρησκευμάτων για την ίδρυση του ωδείου και τις μέχρι τώρα ενέργειες εξεύρεσης πόρων όπως περιγράφονται παραπάνω.
- 11 23.9.33 Χειρόγραφο επιστολή του Αθανασίου Φιδετζή για την είσπραξη υπολοίπου εισπράξεων συναυλίας, η στάση μελών του «Ορφέα» στην οργάνωση της συναυλίας και την ίδρυση του ωδείου⁶.
- 12 χ.χ. Χειρόγραφο κατάσταση κατανάλωσης δημοτικού ρεύματος της περιόδου 1931-33.

Εκλέχθηκε 5 φορές βουλευτής, ενώ διετέλεσε και υπουργός.

6. Ο Σερραϊός φλαουτίστας Αθ. Φιδετζής (Σέρρες 1906-Αθήνα 15.3.1999), πατέρας του διακεκριμένου μαέστρου Βύρωνα Φιδετζή (Θεσ/νίκη 1945), ήταν μέλος της ορχήστρας εγχόρδων του «Ορφέα» από το 1920 μέχρι και το 1936. Το 1927 εντάχθηκε στο Σύλλογο Μουσικών Θεσ/νίκης, στο Δ.Σ. του οποίου από το 1935 διετέλεσε μέλος, γραμματέας και πολλά χρόνια πρόεδρος. Περισσότερα για τη ζωή και τη δράση του στην εργασία μας «Αναμνήσεις από τις καλλιτεχνικές δραστηριότητες των πολιτιστικών συλλόγων της πόλεως Σερρών κατά την περίοδο 1920 έως 1936. Μία επιστολή του Αθανασίου Φιδετζή στα 1986», *Σερραϊκά Σύμμεικτα*, έκδ. της Εταιρείας Μελέτης και Έρευνας της Ιστορίας των Σερρών (Ε.Μ.Ε.Ι.Σ), τόμ. πρώτος, Σέρρες 2010, σσ. 179-196, κυκλοφορία και σε ανάτυπο.

- 13 1.2.34 Το Πρακτικό της ίδρυσης του συλλόγου με την επωνυμία «Ωδείο Σερρών Ορφεύς» και η εκλογή των μελών της προσωρινής Διοικούσης Επιτροπής με πρόεδρο τον Αθ. Φωτιάδη. Τα ονόματα, οι υπογραφές (η επιστολή παρατίθεται).
- 14 1.2.34 Το καταστατικό του Συλλόγου «Ωδείο Ορφεύς». Σκοπός του αναγνωρισμένου σωματίου η ίδρυση στις Σέρρες Σχολής οργανικής και φωνητικής μουσικής με την επωνυμία «Ωδείο Σερρών Ορφεύς». Οι υπογραφές των ιδρυτών.
- 15 2.2.34 Χειρόγραφο επιστολή του δ/ντή του [Κρατικού] Ωδείου Θεσ/νίκης Αλ. Καζαντζή προς τον Αθ. Φωτιάδη για την αποστολή του Κανονισμού του ωδείου μέσω του Σεργαίου Αθ. Φιδετζή. Τα συγκαταρκητήρια για την ίδρυση του ωδείου, η πρόταση για πραγματοποίηση συναυλίας την ημέρα των εγκαινίων (η επιστολή παρατίθεται)⁷.
- 16 12.2.34 Ο ευεργετικός νόμος 6064/12/20.2.34 υπέρ της Φιλαρμονικής Εταιρείας Κερκύρας «Μάντζαρος».
- 17 21.2.34 Χειρόγραφο επιστολή του δ/ντή του [Κρατικού] Ωδείου Θεσ/νίκης Αλ. Καζαντζή για την αποστολή του οργανισμού (Κανονισμού), την επιλογή καθηγητών (πρόταση για το ζεύγος Κοριτσάνη, το βιολοντσέλιστα Βεκιάρη, το Σεργαίο Χρήστο Σταματίου, «ίσως ανώτερον όλων των διπλωματούχων εις την αρμονίαν και εκ των κρατίστων εις την αντίστιξιν»), τη στέγη κ.λπ. (παρατίθεται απόσπασμα της επιστολής).
- 18 25.4.34 Αίτημα του ωδείου προς το Υπουργείο Οικονομικών για εισήγηση επιβολής πρόσθετων τελών όπως περιγράφηκαν παραπάνω, κρατική επιχορήγηση ύψους 10.000 δραχ. ετησίως και ατέλεια στην αγορά μουσικών οργάνων.

7. Καζαντζής Αλέξανδρος (Αθήνα 1880-1976). Διακεκριμένος βιολονίστας και μουσικοπαιδαγωγός. Διετέλεσε επί μία σχεδόν 40ετία διευθυντής του Κ.Ω.Θ. Σπούδασε στο Ωδείο Βρυξελλών με τον Καίσαρα Τόμσον. Επέστρεψε στην Ελλάδα με το ξέσπασμα του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου και λίγο αργότερα (1914) διοριζόταν προσωπικά από τον Ελευθέριο Βενιζέλο καθηγητής, διευθυντής και οργανωτής του νεοϊδρυμένου Κρατικού Ωδείου Θεσ/νίκης, στο οποίο, παρά τα ελάχιστα μέσα, προσέδωσε σε σύντομο διάστημα μεγάλη φήμη, δημιουργώντας Συμφωνική Ορχήστρα και Κουαρτέτο εγχόρδων. Το 1951 εγκαταστάθηκε, ήδη συνταξιούχος, στην Αθήνα. Εργάστηκε ως μουσικοκριτικός στο *Βήμα* και τα *Νέα* αλλά και ως ο κυριότερος συνεργάτης στο περιοδικό *Μουσική Κίνησης*, που εξέδιδε το Ελληνικό Ωδείο, στο οποίο και ανέλαβε καθηγητής βιολιού. Το 1966 ο Δήμος Θεσ/νίκης, τιμώντας σε ειδική τελετή τη μεγάλη του προσφορά, του επέδωσε το χρυσό Μετάλλιο της πόλης (Τάκης Καλογερόπουλος, *Το Λεξικό της Ελληνικής Μουσικής* 2, εκδ. Γιαλλελή, Αθήνα 1998, σσ. 493-94). Προσωπογραφία του από ζωγραφικό πίνακα του Πολύκλειτου Ρέγκου και ιδιόγραφες επιστολές του, βλ. στο ιστορικό λεύκωμα *Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης 1914-2007*, έκδ. του Υπουργείου Πολιτισμού, Θεσ/νίκη Απρίλιος 2007, σ. 7. Στην ίδια πηγή σημειώνεται ως έτος γεννήσεως 1881, που υιοθετούμε και εμείς.

- 19 Ιούλ.34 Αιτιολογική Έκθεσις [προς τη Βουλή] επί του Σχεδίου Νόμου περί επιβολής ειδικών πόρων υπέρ του Ωδείου Σερρών «Ορφεύς» από τον Υπουργό Οικονομικών.
- 20 Ιούλ.34 Σχέδιον Νόμου περί επιβολής ειδικών πόρων υπέρ του Ωδείου Σερρών «Ορφεύς». Υπογραφή: Ο επί των Οικονομικών Υπουργός.
- 21 χ.χ. [Σχέδιο, εις διπλούν]. Περί επιβολής πρόσθετου τέλους επί της καταναλώσεως του ηλεκτρικού ρεύματος εν τη πόλει των Σερρών και των εν αυτή λειτουργούντων δημοσίων θεαμάτων, πλην των μελοδραματικών παραστάσεων, υπέρ του Ωδείου Σερρών «Ορφεύς». 6 άρθρα. Στο άρθρο με αρ. 4 η παροχή χορηγίας στο ωδείο 10.000 δρχ. ετησίως και η ατέλεια από κάθε δασμό και φόρο δημοσίου ή δημοτικού για την προμήθεια των μουσικών οργάνων.
- 22 9.7.34 Δακτυλόγραφη επιστολή του Αθ. Φωτιάδη προς το δ/ντή του Υπ. Παιδείας Καλογερόπουλο για τη χορήγηση προς το ωδείο του ποσού των 1.000 δρχ. ετησίως.
- 23 23.7.34 Το Δικαστήριο Πρωτοδικών Σερρών αναγνωρίζει ως σωματείο το «Ωδείο Σερρών Ορφεύς».
- 24 21.8.34 Χειρόγραφη επιστολή του δικηγόρου Αστερίου Χατζηδίνου, Αθήνα, προς τον Αθ. Φωτιάδη για τις ενέργειές του στο Υπ. Οικονομικών.
- 25 23.8.34 Ο δικηγόρος Αστέριος Χατζηδίνου, Αθήνα, ταχυδρομεί προσχέδιο ευεργετικού νόμου υπέρ της Φιλαρμονικής Τριπόλεως. Συνημμένα 1: Εισηγητική έκθεση και Σχέδιο νόμου. Υπογραφή: Ο Υφ. των Οικονομικών Δ. Χέλμης, 30.7.1934.
- 26 23.8.34 Ο Υπ. Κρατικής Υγιεινής & Αντιλήψεως ενημερώνει τον Αθ. Φωτιάδη για την τύχη του υπομνήματος του ωδείου προς το Υπουργείο Πρόνοιας (οικονομική ενίσχυση). Συνημμένα: 1 σχέδιο δακτυλόγραφης επιστολής του ωδείου προς το υπουργείο, χ.χ.
- 27 28.8.34 Ο βουλευτής Σερρών Α. Α. Πάλλης, Αθήνα, ενημερώνει [χειρόγραφη επιστολή] τον Αθ. Φωτιάδη για τις ενέργειές του στο Υπ. Οικονομικών σχετικά με την προώθηση του νομοσχεδίου του ευεργετικού νόμου υπέρ του ωδείου.
- 28 29.9.- Τηλεγράφημα του παραπάνω βουλευτή για την ψήφιση του νομοσχεδίου του ευεργετικού νόμου και των σχετικών τροποποιήσεων υπέρ του ωδείου.
- 29 1.10.34 Χειρόγραφη επιστολή προς τον Αθ. Φωτιάδη [υπογραφή δυσανάγνωστη]. Οι ενέργειες του υπογράφοντος για την προώθηση του νομοσχεδίου του ευεργετικού νόμου υπέρ του ωδείου. Έντυπο του ξενοδοχείου Αθηνών «Banghion». Συνημμένα 2 σχέδια νόμου του Υπ. Οικονομικών, υπογραφή Δ. Χέλμης, στο πρώτο χειρόγραφο προσθήκη του ιδίου.

- 30 18.10.34 Χειρόγραφη επιστολή του βουλευτή Σερρών Α. Α. Πάλλη, Αθήνα, προς τον Αθ. Φωτιάδη για την ψήφιση από τη Βουλή του νομοσχεδίου, όπως παραπάνω.
- 31 22.10.34 Χειρόγραφη επιστολή του παραπάνω για την προώθηση του ιδίου θέματος στη Γερουσία.
- 32 5.11.34 Χειρόγραφη επιστολή του παραπάνω. Το νομοσχέδιο του ευεργετικού νόμου υπέρ του ωδείου ψηφίζεται και προωθείται για τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως⁸.
- 33 13.11.34 Η Υπηρεσία Επιμελητείας της VI Μεραρχίας δίνει εντολή στο 2ο Σύνταγμα Ιππικού να εκκενώσει τις αποθήκες κριθής, δίπλα στο δημοτικό μέγαρο, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν από το νεοσύστατο ωδείο⁹.
- 34 22.2.35 Ο Σερραίος υφασματέμπορος Παναγιώτης Κανάκης τυπώνει φέιγ - βολάν υπό τύπον ανακοινώσεως με τον τίτλο «Κατηγορώ και συλλυπούμαι» εκφράζοντας την αντίθεσή του, κυρίως, στην πρόσληψη του Αλέξανδρου Μπλενόβ ως διευθυντού του Ωδείου Σερρών «Ορφεύς»¹⁰.

8. Πρόκειται για τον ειδικό νόμο 6433/1934, που δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως την 28.12.1934 και ο οποίος προκάλεσε την πρόσκαιρη δυσανεξία μερίδας του σερραϊκού κόσμου, κυρίως, αλλά όχι μόνο, των εμπορικοεπαγγελματιών, όπως σημειώσαμε στην εργασία μας για το *Ωδείον Σερρών* [...], ό.π., 45. Με την κατάργησή του το 1937 διά του Αναγκαστικού Νόμου 505 το ωδείο βρέθηκε σε δυσχερέστατη οικονομική κατάσταση. Ο τοπικός τύπος θα επαναφέρει περιοδικά (1938) το θέμα στην επικαιρότητα επιμένοντας πως «και αν ακόμη η οικονομική δυναμικότης των κατοίκων επιτρέπη μικράν τινα έκτακτον επιπλέον των άλλων παγίων και νενομισμένων, φορολογιάν, πάντως αύτη δεν δικαιολογείται, δεν στηρίζεται ούτε εις το δίκαιον ούτε εις την κοινήν λογικήν, ν' απορροφάται διά τας ανάγκας του Ωδείου Σερρών, του εξυπηρετούντος πενηντοντάδα μόλις οικογενειών διά τας υπερπολυτελείς μορφωτικές ανάγκας των τέκνων των» (Πηγή: εφημ. *Νέος Αγών*, φ. αρ. 155/2.10.1938, Γενικά Αρχεία του Κράτους, Γ.Α.Κ. Ν. Σερρών). Ο πόλεμος βεβαίως που κηρύχτηκε το 1940 έφερε την οριστική διάλυση του περισσότερου σημαντικού, κατά την εκτίμησή μας, μουσικομορφωτικού ιδρύματος της πόλης.

9. Πρόκειται για την πρώτη στέγη του ιδρύματος στο κτήριο της παλιάς Οθωμανικής Τράπεζας, που το 1935 καταστράφηκε ολοσχερώς από πυρκαγιά.

10. Η εφορεία του ωδείου είχε να αντιμετωπίσει, το πρώτο τουλάχιστο διάστημα, τη δυσπιστία μερίδας του σερραϊκού λαού για τη διαδικασία επιλογής των καθηγητών, και περισσότερο του Γερμανού βιολονίστα Αλ. Μπλενόβ (Λειψία 1884-Αθήνα 1981) στη θέση του διευθυντή. Το Φεβρουάριο του 1935, για παράδειγμα, ο Σερραίος υφασματέμπορος Παναγιώτης Κανάκης τυπώνει, υπό τύπον ανακοινώσεως («απαντήση στο ανακοινωθέν [21.2] της Εφορείας του Ωδείου για την εύρυθμη λειτουργία του ιδρύματος ενάντια σε κακόβουλες φήμες»), φέιγ - βολάν με τον τίτλο «Κατηγορώ και συλλυπούμαι». Απευθυνόμενος στους Σερραίους τους καλεί να αντισταθούν, κυρίως, στην απόφαση της εφορείας να προσλάβει «ξένο» διευθυντή. Δε θα διστάσει μάλιστα να ισχυριστεί πως τα μέλη της «εγένοντο συνεργοί και κοινωνοί της αντεθνικής ταύτης πράξεως» καθοδηγούμενοι από «αοράτους και μυστηριώδεις δυνάμεις αίτινες τους ώθησαν εις τον διορισμόν

- 35 26.2.35 Πρακτικό αρ. 5. Απόσπασμα Συνεδριάσεως της Εφορείας του ωδείου την 9.2.1935 παρουσία του δ/ντή του Κρατικού Ωδείου Θεσ/νίκης Αλ. Καζαντζή. Η προτίμηση του τελευταίου στην επιλογή του βιολονίστα Αλ. Μπλενόβ, πρώην δ/ντή του Ωδείου Δράμας, ως διευθυντού του ιδρύματος και οι προτάσεις του για την πρόσληψη των Λόλα Μπερεζόφσκυ, Γεωργίου Γεωργιάδη, πιάνο, και Βασ. Κοριτσάνη, βιολί (η επιστολή παρατίθεται).
- 36 20.5.45 Δήλωση ζημιών προξηνηθεισών εκ μέρους των Βουλγάρων του Ωδείου Σερρών «Ορφεύς». Η λεπτομερής περιγραφή των ζημιών, η δηλωθείσα αξία, οι υπογραφές των εκπροσώπων Αθ. Φωτιάδη, Βασ. Παπαλεξίου και των μαρτύρων.
- 37 13.12.50 Χειρόγραφο επιστολή του πρ. Γεν. Γραμματέα του ωδείου Σταύρου Παυλίδη, κατοίκου πλέον Θεσσαλονίκης, προς τον Αθ. Φωτιάδη για τις τιμές των οργάνων, των πιάνων, δείγματος ρεπερτορίου, τα πρακτικά και το καταστατικό του ωδείου, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν στην παραπάνω δήλωση ζημιών. Συνημμένα 2 χειρόγραφα καταστάσεις των οργάνων ορχήστρας και μπάντας, που συντάχθηκαν με τη βοήθεια του Ιωάννη Βαίου, και ο ταχυδρομικός φάκελος.
- 38 15.12.50 Η απάντηση του Αθ. Φωτιάδη στην παραπάνω επιστολή και η πρόσκληση των μελών της Εφορείας ή όλων των μελών του ωδείου σε γενική συνέλευση για μελλοντικές ενέργειες (η επιστολή παρατίθεται).
- 39 χ.χ. Καταστάσεις των μουσικών οργάνων μπάντας, διαφόρων μουσικών οργάνων και διαφόρων επίπλων και σκευών του ωδείου, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν στη δήλωση ζημιών, όπως περιγράφεται παραπάνω (36/20.5.45).
- 40 χ.χ. Χειρόγραφο σημείωμα ετήσιου προϋπολογισμού εσόδων - εξόδων του ωδείου.
- 41 χ.χ. Πρόχειρος χειρόγραφος [σε έντυπο αλληλογραφίας της Τοπικής Εφορείας Προσκόπων Σερρών] μηνιαίος υπολογισμός εξόδων του

του». Ανάλογη επίθεση θα εξαπολύσει πολύ αργότερα, το φθινόπωρο του 1952, ο τότε μητροπολίτης Κωνσταντίνος Μεγγρέλης από τις γραμμές του περιλάλητου Κατοχικού Ημερολογίου του, που αναδημοσίευσε ο Βασίλης Τζανακάρης στο περ. *Γιατί* 306 (2000) 9-26. Σημειώνουμε παρενθετικά, για την Ιστορία και μόνο, πως ο Αλ. Μπλενόβ προσλήφθηκε στο σερραϊκό ωδείο μετά τη σύμφωνη γνώμη και του Διευθυντή του Κρατικού Ωδείου Θεσ/νίκης Αλέξανδρου Καζαντζή (στον κατάλογο αρ. 35) αφού προηγουμένως είχε εργαστεί στην Αλιστράτη, την Καβάλα και διηύθυνε επί επτά χρόνια το ωδείο της Δράμας. Έφυγε από τις Σέρρες το 1940, επέστρεψε στην Ελλάδα το 1953 για να εγκατασταθεί μόνιμα στην Αθήνα, όπου εργάστηκε στην Κρατική Ορχήστρα Αθηνών μέχρι το θάνατό του το 1981. Στην πόλη των Σερρών έδωσε συναυλία προς τιμήν του «Ορφέα» με μικρό σύνολο εγχόρδων από Γερμανούς φοιτητές την 2.4.1958.

ωδείου (ενοίκια, φωτισμός, θέρμανση, μισθοί τακτικού προσωπικού, καταρτισμός ρεπερτορίου κ.λπ.).

42 χ.χ. Πρόχειρος χειρόγραφος ετήσιος υπολογισμός εσόδων - εξόδων του ωδείου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Επιλογή επιστολών

ΜΟΥΣΙΚΟΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΟΡΦΕΥΣ»

Εν Σέρραις τη 8 Μαρτίου 1932

Αξιότιμους Κυρίους: Νομάρχην Σερρών, Δήμαρχον Σερρών, Δημοτικούς Συμβούλους

Αξιότιμοι Κύριοι.

Είναι γνωστή η επίδρασις της Μουσικής εις την διαμόρφωσιν μιας υγιούς και αρμονικής κοινωνίας. Την σημασίαν της επιδράσεως ταύτης εξετίμησαν αναλόγως το τε Κράτος και η Κοινωνία και η συμβολή αμφοτέρων προς διάδοσιν της Μουσικής υπήρξεν ανέκαθεν μεγίστη.

Αι Σέρραι ουδέποτε υστερήσασαι εις παρομοίας κινήσεις, αγαπήσασαι όσον ολίγαι άλλαι πόλεις την Μουσικήν Τέχνην, έπραξαν παν το δυνατόν διά την διάδοσίν της. Ατυχώς άπασαι αι μέχρι τούδε προσπάθειαι οφειλόμεναι εις την ιδιωτικήν ιδία πρωτοβουλίαν, υπήρξαν εντελώς μεμονωμένα, εις τρόπον ώστε μη ούσαι συντονισμένα δεν κατώρθωσαν να αποφέρουν τα οία θα έδει αποτελέσματα. Ένεκα του λόγου τούτου αι κατά καιρούς παρασχεθείσαι εκ μέρους του Δήμου συνδρομαί, κατηναλώθησαν χωρίς να επιφέρουν θετικόν τι αποτέλεσμα.

Σήμερον, είναι επιβεβλημένη η ανάγκη της συστηματοποίησης των προσπαθειών απάντων των δυναμένων, ώστε να καταστή δυνατή η ίδρυσις και εν Σέρραις Ωδείου. Ατυχώς διατρέχομεν περίοδον καθ' ην αι υλιστικάι αντιλήψεις κατακτούν οσημέραι έδαφος εις βάρος των ευγενών ιδεωδών. Δυνάμεθα όμως μετά θάρρους να αποβλέψωμεν προς την Σερραϊκήν Κοινωνίαν, η οποία παρά την οδυνηράν εποχήν ην διατρέχει, θα προσέβλεπε μετά χαράς την πραγματοποίησιν μιας παλαιάς της επιθυμίας και θα συνέτρεχε παντί σθένει μίαν σθεναράν προσπάθειαν υποσχομένην την ίδρυσιν του Ωδείου.

Την προσπάθειαν ταύτην αναλαβών ο υφ' ημάς Σύλλογος, μόνος προς τούτο αρμόδιος, έχει την πεποίθησιν ότι θα δυνηθή να φέρη εις αίσιον πέρας, εις τρόπον ώστε εντός ελαχίστου χρόνου διά της ιδρύσεως του Ωδείου να παρασχεθή εις πάντας η ευκαιρία να εκτιμήσωσιν ταύτην δεόντως. Προς τον σκοπόν όμως τούτον έχει απόλυτον ανάγκην της συνδρομής ολοκλήρου της πόλεως και ιδία Υμών. Βάσις των

προσπαθειών του θέλει είσθε μόνον η παροχή κατ' έτος εκ μέρους του Δήμου ενός ωρισμένου χρηματικού ποσού, ουχί κατωτέρου των 50.000 δραχμών. Με το ποσόν τούτο πιστεύει ότι θα δυνηθή να φέρη εις πέρας το έργον του και να καλύψη δαπάνας ανερχομένας εις 150 χιλιάδας τουλάχιστον δραχμών ετησίως.

Είναι αληθές ότι αι σημεριναί περιστάσεις επιβάλλουν εις άπαντας αλλά και εις τον Δήμον ίδια σοβαράς οικονομίας, αλλά είναι εξ ίσου αληθές ότι η ίδρυσις Ωδείου αποτελεί ανάγκην αναπόφευκτον. Ελπίζομεν δε ότι αι Αρχαί της πόλεως θέλουσιν συνδράμη τον Ορφέα εις την όντως τολμηράν του ταύτην απόφασιν, η οποία επιτυγχανομένη θέλει αποβή προς όφελος ου μόνον της πόλεως αλλά και της καθ' όλου Κοινωνίας.

Προς τον σκοπόν δε τούτον απευθυνόμενοι προς υμάς, θέλομεν να πιστεύσωμεν ότι θέλει καταβληθή πάσα δυνατή προσπάθεια, ώστε να καταστή δυνατή η πραγματοποίησις της κοινής απάντων ημών επιθυμίας, επ' αγαθώ της Κοινωνίας ολοκλήρου.-

ΨΗΦΙΣΜΑ

Οι κάτωθι υπογεγραμμένοι Πρόεδροι των Επιστημονικών, Επαγγελματικών και Φιλανθρωπικών Σωματείων του νομού Σερρών έχοντες υπ' όψιν:

α) ότι η πόλις Σερρών, διαπρέψασα ανέκαθεν εις τα γράμματα και την Μουσικήν, υστερεί ήδη από τινων ετών κατά πολύ της καλλιτεχνικής κινήσεως άλλων εν Μακεδονία πόλεων.

β) ότι ο Λαός του Νομού Σερρών διαπνεόμενος από εξαιρετικά καλλιτεχνικά αισθήματα, έχει άμεσον και επιτακτικήν ανάγκην συνδρομής διά την ανάπτυξιν των αισθημάτων αυτών.

γ) ότι η προς τον σκοπόν τούτον συμβολή του μοναδικού Συλλόγου «Ορφεύς», μειωθείσα τελευταίως επαισθητώς, ένεκα διαφόρων λόγων δεν είναι σήμερον επαρκής διά την συστηματικήν καλλιέργειαν και διάδοσιν της Μουσικής εν τω Νομώ.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΣΙΝ

1) Αναγνωρίζουσιν επιτακτικήν την ανάγκην της άμέσου ιδρύσεως Ωδείου εν Σέρραις.

2) Θεωρούσιν μόνον κατάλληλον διά την ανάληψιν του έργου τούτου, τον ενταύθα Μουσικογυμναστικόν Σύλλογον «Ορφεύς».

3) Αναγνωρίζουσιν μόνα πρόσφορα προς τούτο, τα υπό του εν λόγω Συλλόγου υποδεικνυόμενα μέσα, της επιβολής δηλονότι πεντηκονταλέπτου επιβαρύνσεως προς τον σκοπόν τούτον επί εκάστου καταναλισκομένου υπό του ιδιωτικού φωτισμού ωριαίου χιλιοβάτ ηλεκτρικού ρεύματος εν τη πόλει των Σερρών υπέρ ης συνηγορούσιν.

4) Προτείνουν οσαύτως την επιβολήν δεκαλέπτου μέχρι εικοσαλέπτου επιβαρύνσεως επί εκάστου καταναλισκομένου κηρίου ηλεκτρικού ρεύματος υπό των κατοίκων των χωρίων ένθα υπάρχει ηλεκτροφωτισμός, ως και την επιβολήν 50/λέπτου επιβαρύνσεως επί εκάστου εισιτηρίου των εν τω Νομώ Σερρών δημοσίων θεαμάτων.

5) Παρακαλούν την Κυβέρνησιν όπως περιβάλη διά νομοθετικού κύρους τας προτάσεις ταύτας το ταχύτερον, ώστε να είναι δυνατή η εντός του έτους έναρξις της λειτουργίας του Ωδείου.-

Εγένετο εν Σέρραις τη 25 Αυγούστου 1933

Οι Πρόεδροι: Δικηγορικού Συλλόγου Ιωάν. Πατσόπουλος, Ιατρικού Συλλόγου Χρ. Χρηστίδης, Φαρμακευτικού Συλλόγου Καφταντζής, Οδοντιατρικού Συλλόγου Γεώργ. Κούζας, Ομοσπονδίας Επαγγελματιών Απόστ. Τσιρώνης, Εμποροβιομηχανικού Συλλόγου Γ. Σπυροπούλου, Κέντρου Λαϊκού Κόμματος Α. Βασιλείου, Συλλόγου Φιλελευθέρων Ιωάν. Πατσόπουλος, του εν Σέρραις Κέντρου Προοδευτικού Κόμματος Θ. Θαλασσινός, Εργοταγροτικού Κόμματος Σ. Τσολάκης (Γραμματεύς), Εμπορικού Συλλόγου Β. Χατζηακάβου (Αντιπρόεδρος), Εθνικοριζοσπαστικού Κόμματος Απ. Τσιρώνης.

*Απόφασις του Δημοτικού Συμβουλίου Σερρών
Συνεδρία 31 Αυγούστου 1933*

Ο κ. Πρόεδρος εισηγείται το υπ' αριθμ. 11488/12.7.33 έγγραφον της Νομαρχίας Σερρών, διά του οποίου διαβιβάζει την από 10 Μαΐου ε.έ. αίτησιν του Μουσικογυμναστικού Συλλόγου «Ορφεύς» προς το Υπουργείον των Εσωτερικών, διά της οποίας ούτος αιτείται όπως υποβληθή εν τη Βουλή σχέδιον νόμου διά του οποίου να επιβάλληται εν τη πόλει των Σερρών σμικροτάτη φορολογία 30-50 το πολύ λεπτών της δραχμής επί εκάστου καταναλισκομένου υπό των κατοίκων της πόλεως και υπό του Δήμου Σερρών χιλιοβάτ ηλεκτρικού ρεύματος είτε προς φωτισμόν είτε προς κίνησιν, ήτις να διατεθή αποκλειστικώς και μόνον διά την ίδρυσιν και συντήρησιν Ωδείου εν Σέρραις και διά του οποίου εγγράφου ζητεί τας επί του προκειμένου αντιλήψεις του Δήμου. Προσέρχεται ο κ. Αθανάσιος Φωτιάδης, πρόεδρος του ως άνω Συλλόγου και αναπτύσσει και προφορικώς το ζήτημα και υποδεικνύει τας προόδους και τα καλά, τα οποία θέλουσι προκύψη εις την πόλιν εκ της ιδρύσεως του Ωδείου, η λειτουργία του οποίου πραγματικώς εξασφαλίζεται διά της προτεινομένης ελαφράς φορολογίας. Ο κ. Πρόεδρος καλεί το Συμβούλιον όπως αποφανθή επί της αιτήσεως ταύτης του Μουσικογυμναστικού Συλλόγου «Ορφεύς». Το Δημοτικόν Συμβούλιον ακούσαν ταύτα, γενομένης ονομαστικής ψηφοφορίας, αποφαινεται: Εγκρίνει παμψηφεί και αποδέχεται [...].

Πρακτικόν ιδρύσεως

Εν Σέρραις σήμερον την 1ην Φεβρουαρίου 1934 οι κάτωθι υπογεγραμμένοι συνελθόντες απεφασίσαμεν την ίδρυσιν εν Σέρραις Συλλόγου υπό την επωνυμίαν «Ωδεϊόν Σερρών Ορφεύς», σκοπόν έχοντος την ίδρυσιν Ωδείου εν Σέρραις, και προς τούτο μετά την έγκρισιν του εκπονηθέντος καταστατικού εξ άρθρων 44, προέβημεν εις την εκλογήν διά μυστικής διά ψηφοδελτίων ψηφοφορίας της προσωρινής Διοικούσης Επιτροπής απαρτισθείσης εκ των 1) Αθανασίου Φωτιάδου, προέδρου, 2) Γεωργ. Μόσχου, αντ/δρου, 3) Σταύρ. Παυλίδου, Γεν. Γραμματέως, 4) Κων/τίνου Φωκά, ταμίου, 5) Βασιλ. Παπαλεξίου, 6) Κων. Σχοινά και 7) Γεωργ. Καραλέμπα, μελών, εις ην και αναθέσαμεν την εκπροσώπησιν του Συλλόγου μέχρι της υπό του Πρωτοδικείου εγκρίσεως του καταστατικού αυτού.

Εφ' ω συνετάγη το παρόν υπογραφέν ως έπεται: Οι ιδρυταί 1) Αθαν. Φωτιάδης, 2) Γεώργιος Μόσχου, 3) Σταύρος Παυλίδης, 4) Βασίλ. Παπαλεξίου, 5) Κων/τίνος Σχοινάς, 6) Κων/τίνος Φωκάς, 7) Στέργιος Χατζηαγγέλου, 8) Γεώργιος Καραλέμπα, 9) Κων/τίνος Περδικάρης, 10) Ιωάννης [Ου]Ζούνης, 11) Βασίλειος Σταυρίδης, 12) Δημήτριος Μικρούλης.

ΩΔΕΙΟΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

[Θεσ/νίκη] 2 Φεβρ. '34

Φίλε Κε Φωτιάδη,

Είμαι πολύ εντυχής μανθάνων ότι χάρις εις τους άτρυτους κόπους σας και το αδιάπτωτον ενδιαφέρον σας διά την ίδρυσιν ωδείου εν Σέρραις, κατωρθώθη ό,τι δικαίως θα εθεωρείτο ακατώρθωτον εις εποχήν τόσον υλιστικήν όσον η σημερινή.

Ο Κος Φιδετζής θα με εδικαιολόγησε προς υμάς διά την καθυστέρησιν της αποστολής του κανονισμού μας. Εγώ ήμουν έτοιμος εντός της υποσχεθείσης προθεσμίας, αλλ' έπρεπε να αναμένω αρκετάς ημέρας διά την γραφομηχάνησιν του εν λόγω κανονισμού, η οποία εγένετο από άλλην υπηρεσίαν ευγενώς προσφερθείσαν προς τούτο, και την οποίαν δεν ήδυνάμεθα να πιέσωμεν εις επιτάχυνσιν της εργασίας.

Ήδη είμαι βέβαιος ότι χάρις εις τον ενθουσιασμόν σας και το ενδιαφέρον των λοιπών κυριών του συμβουλίου το έργον θα αρχίση και θα προκόψη ταχέως. Εγώ θα είμαι πάντοτε εις την διάθεσίν σας δι' ό,τι με χρειασθήτε διότι θεωρώ ως συμπλήρωσιν του εδώ έργου μου το να συνεχισθή τούτο εις εν τόσον σπουδαίον Μακεδονικόν κέντρον ως αι Σέρραι.

Διά τα εγκαίνια πολύ ευχαρίστως θα έλθω και θα προσπαθήσω να συντελέσω και εγώ να τονωθή το ενδιαφέρον όλης της κοινωνίας της

υμετέρας πόλεως υπέρ του έργου.

Ίσως θα ήτο καλόν διά τα εγκαίνια να γίνη μία κάπως εξαιρετική συναυλία είδους από εκείνα εις τα οποία δεν είναι συνηθισμένον το κοινόν λ.χ. συναυλία με πλήρη ορχήστραν ή τι παρόμοιον. Βεβαίως υμείς είσθε ο αρμόδιος να κρίνετε καλλίτερον. Εγώ ό,τι προτιμάτε θα το προετοιμάσω εντεύθεν με φροντίδα ανάλογον της σπουδαιότητος μιας πρώτης εμφανίσεως, η οποία βεβαίως θα έχη μεγάλην σημασίαν διά να προσεγκυστούν ευθύς εξ αρχής πολλοί μαθηταί και μαθήτριάι.

Παρακαλώ να δεχθήτε τους φιλικούς μου χαιρετισμούς.

Αλέξανδρος Καζαντζής

Ο Αλ. Καζαντζής επανέρχεται με πολυσέλιδη επιστολή του της 21.2.1934 σχετική με οργανωτικά κ.λπ. θέματα. Αναφερόμενος στην πρόσληψη των πρώτων καθηγητών καταλήγει:

[...] Έχετε τον Κον Κοριτσάνην και την σύζυγόν του διά την αρχήν, αναλόγως των μέσων και του αριθμού των μαθητών κατά σχολάς γίνεται η πρόσληψις και άλλων, διότι θα είναι περιττόν να μετακαλή κανείς καθηγητάς άνευ μαθητών.

Διά το τραγούδι θα σκεφθώμεν έως τότε [και] θα φροντίσω να σας εύρω τον κατάλληλον.

Διά το βιολοντσέλλο θα ηδύνασθε να έχετε τον Κον Βεκιάρην απ' εδώ, αλλά επειδή εις το όργανον αυτό θα είναι ελάχιστοι μαθηταί προτιμότερον να έρχεται άπαξ ή δις της εβδομάδος από την αρχήν, όπου θα χρειασθή και αυτός μάλλον διά την δημιουργίαν κινήσεως εις μουσικήν δωματίου και ολιγώτερον διά διδασκαλίαν, εάν δε μένη μονίμως αυτού πρέπει να του δίδετε 3.000 [δραχμές] τον μήνα χωρίς ανάλογον αντιστάθμισμα εργασίας.

Έχετε επίσης διά το μέλλον εν πρώτης τάξεως στοιχείον τον Κον Χρ. Σταματίου, νέον ευρυτάτης θεωρητικής μορφώσεως (είναι ίσως ο ανώτερος όλων των διπλωματούχων μας εις την αρμονίαν και εκ των κρατίστων εις την αντίστιξιν) και Σερραίον, σεμνότατον δε και εργατικώτατον νέον. Θα ίδωμεν πότε θα χρειασθή να προσληφθή και αυτός, προς το παρόν χρειάζονται πρώτον οι καθηγηταί οργάνων και άσματος.

Η επίσκεψη του Αλ. Καζαντζή στις Σέρρες

Η συνεδρίαση της Εφορείας του ωδείου την 9.2.1935

Ο κ. Πρόεδρος εν ολίγοις κατετόπισεν τον κ. Καζαντζήν εις τα αφορούντα το Ωδείο ζητήματα και παρεκάλεσε τούτον όπως εκφέρη την γνώμην του επί του τρόπου οργανώσεως και Διοικήσεως του Ωδείου δίδων συνάμα την γνώμην του επί των υποβληθεισών υποψηφιοτήτων διά

τας θέσεις του διδακτικού προσωπικού του Ωδείου.

Ο κ. Καζαντζής όσον αφορά μεν την εσωτερική οργάνωσιν του [Κρατικού] Ωδείου Θεσ/νίκης με τινας τροποποιήσεις ως προς σημεία τινά αναλόγως των επικρατουσών εν Σέρραις τοπικών συνθηκών. Όσον αφορά το διδακτικόν προσωπικόν, μεταξύ των υποβληθεισών εγγράφων προτάσεων εκ μέρους των κ.κ. Αλ. Μπλενώφ, Λ. Μπερεζόφσκυ και Γ. Γεωργιάδη και της προφορικής τοιαύτης του κ. Κοριτσάνη, προτρέπει ως καταλληλότερον διά την θέσιν του Διευθυντού του Ωδείου τον κ. Αλ. Μπλενώφ δυνάμενον να διδάξη πλείονα του ενός όργανα αλλά και προικισμένον διά σχετικής πείρας εφ' όσον αυτός οργάνωσε και επί πταετίαν διηύθυνε το Ωδείον Δράμας.

Όσον αφορά την θέσιν του καθηγητού πιάνου, αμφοτέρους τους υποβαλλόντας σχετικήν πρότασιν κ. Μπερεζόφσκυ και Γεωργιάδην, κρίνει επιστημονικώς άριστα κατηρητισμένους με μόνην την διαφοράν ότι ο εξ αυτών Μπερεζόφσκυ ως εκ της ηλικίας του θα έχη μεγαλύτεραν πείραν του κ. Γεωργιάδη.

Προκειμένου περί του κ. Κοριτσάνη φρονεί ότι δεν δύναται ούτος να προσληφθή απ' ευθείας επί μισθώ ως καθηγητής του Ωδείου αλλ' ότι θα ηδύνατο εάν ήθελε να παραδίδη μαθήματα βιολίου εις το Ωδείον ως καθηγητής αυτού αλλά λαμβάνων ως αντιμισθίαν το μέγιστον αν μη το όλον των διδάκτρων των μαθητών και μαθητριών οίτινες εγγραφόμενοι τη φροντίδι αυτού εις το Ωδείον θα ελάμβανον παρ' αυτού μαθήματα.

Είτα έπλεξε το εγκώμιον του κ. Σταματίου παρακαλέσας μόνον όπως ει δυνατόν αναβληθή μέχρι Σεπτεμβρίου η πρόσληψίς του ως καθηγητού του Ωδείου ίνα εν τω μεταξύ αποπερατώση τα μαθήματα της Φούγκας¹¹.-

11. Η πρόσληψη, τελικά, του Χρ. Στ. θα πραγματοποιηθεί στις 15 Απριλίου του 1935. Ακολουθεί, τον Αύγουστο της ίδιας χρονιάς, χαρακτηριστικό δημοσίευμα για τις επιδόσεις του νεαρού αριστούχου του Κ.Ω.Θ. με τον τίτλο «Μουσικοί θρίαμβοι ενός συμπολίτου μας» του Σερραίου «Τ» (Τέγος;) στην τοπική Πρόδο (φ. 20.8.1935): «Χάρις εις τον τώος Δήμαρχο κ. Τικόπουλον εισήχθη εις το κρατικόν Ωδείον Θεσσαλονίκης και από τάξεως εις τάξιν διερχόμενος, θαμβώνων τους καθηγητάς του με το μουσικό του ταλέντο, αριστεύων εις όλα τα ανώτερα θεωρητικά της δαιδαλώδους Μουσικής τέχνης, φοιτητής ων ακόμη ετιμήθη με την εμπιστοσύνην των καθηγητών του και του ανετέθη η διοργάνωσις χορωδιών εν Θεσ/νίκη. Έλαβε πτυχίον αρμονίας με βαθμόν άριστα, το δε υπ' αυτού συντεθέν θέμα εκρίθη από τον Δ/ντήν του Ωδείου κ. Καζαντζήν ως η καλύτερα σύνθεσις αρμονίας εις τα χρονικά του Ωδείου Θεσ/νίκης. Έλαβεν άριστα εις τας πτυχιακάς εξετάσεις ενοργανώσεως Πνευστών οργάνων εν έτει 1932. Εις τας διπλωματικές εξετάσεις του Ωδείου κατ' Ιανουάριον 1935 έλαβεν εις τον δύσκολον μουσικόν κλάδον της 'αντιστιξέως' κατά παμψηφίαν 'άριστα', γεγονός δημοσιευθέν εις τα επίσημα αποτελέσματα του Ωδείου (εφημερίδες Θεσ/νίκης της 7 Ιουλίου 1935). Δέον να σημειωθή προς τιμήν του μεγάλου αυτού μουσικού ταλέντου της Πόλεώς μας, ότι τα υπό τούτου συντεθέντα θέματα της 'αντιστιξέως' (κόντρα πούντο) απέσπασαν τον θαυμασμόν

Η πρώτη Εφορεία του Ωδείου Σερρών «Ορφεύς» με το διευθυντή και τους καθηγητές το 1935. Όρθιοι από αριστερά: Κων/νος Σχοινάς, Βασίλειος Παπαλεξίου, Χρήστος Σταματίου, Κων/νος Φωκάς, Γεώργιος Γεωργιάδης, Πέπος Καμπελής και Σταύρος Πανλίδης. Καθισμένοι: Αθανάσιος Παρίσης, Νικόλαος Στρατάκης, Αθανάσιος Φωτιάδης, Αλέξανδρος Μπλενόβ και Θεόδωρος Θαλασσινός. Φωτογράφιση Πέννα Δαϊρατζόπουλου.

αυτού τούτου του μεγάλου καθηγητού του Ωδείου κ. Κώφμαν, δηλώσαντος με ενθουσιασμό, ότι θα αποτελέσουν το καύχημα του Ωδείου και το υπόδειγμα εις τους μεταγενεστέρους. Τοιούτον θρίαμβον ουδείς απόφοιτος του Ωδείου Θεσ/νίκης εγνώρισεν». Την πληροφορία μάς μετέφερε το Νοέμβριο του 2007 ο φίλος Δημήτριος Μάνθος από την Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος. Εμείς προσθέτουμε πως ο πιανίστας και ιδεολόγος μουσικός Τέο Κώφμαν (Teo Kaufmann) προσλήφθηκε στο Κ.Ω.Θ. το 1915. Εργάστηκε σ' αυτό επί 27 χρόνια ως καθηγητής πιάνου, μέχρι το θάνατό του το 1942. Γεννήθηκε στις αρχές της δεκαετίας του 1880 στο Βέλγιο και σπούδασε στο Ωδείο των Βρυξελλών διακρινόμενος και ως θεωρητικός (πτυχιούχος φούγκας). Δέχθηκε την πρόσκληση του φίλου του Αλ. Καζαντζή να εγκατασταθεί και να διδάξει στη Θεσ/νίκη όταν, στις αρχές του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, βρισκόταν στην Ιταλία. Πηγή: Τάκης Καλογερόπουλος *Το Λεξικό της Ελληνικής Μουσικής* 3 (1998) 402. Επισκέφθηκε τις Σέρρες την 27.6.1937 ως μέλος της εξεταστικής επιτροπής κατά την πρώτη επί πτυχίω πιάνου εξέταση της Σερραίας σπουδαστρίας Ελπινίκης Κορέντη, δοκιμασία που πραγματοποιήθηκε δημόσια και με ονομαστικές προσκλήσεις στην αίθουσα του κινηματογράφου «Πάνθεον».

Η προσπάθεια για την επανίδρυση μετά τον πόλεμο του 1940 και τη διάλυση

Αγαπητέ Σταύρο! Σέρροι 15 Δ/βρίου 1950

Έλαβα το γράμμα σου [13.12.50] με τα σχετικά και σε ευχαριστώ, ως επίσης και τον κ. Βαΐου διά τον κόπον εις τον οποίον υπεβλήθητε. Χθες το βράδυ εκάλεσα τον κ. Ουζούνη και μου έφερε το καταστατικό και την απόφασιν, ψάχνοντας σε παλαιά διασωθέντα δικά μου χαρτιά εβρήκα πολλά σχετικά αναγόμενα εις τας προσπαθείας μας προς ίδρυσιν του Ωδείου. Μέσα εις αυτά ευρήκα και καταστάσεις των μουσικών μας οργάνων μπάντας, των επίπλων και άλλων οργάνων. Έκαμα σύγκρισιν των δύο καταστάσεων, παλαιάς και αυτής που μας στείλατε και είδα ότι μεταξύ των παλαιών οργάνων της μπάντας υπήρχον και 4 τζέννις, 1 πιστονίνο, 1 τριάγωνο και μία σολδίνα. Όμοια δεν βλέπω να συμπεριλαμβάνετε στην δική σας την κατάστασιν, εκτός εάν είναι γραμμένα με άλλο όνομα. Αν όμως δεν συμβαίνει αυτό, τότε θα κάμη τον κόπον ο κ. Βαΐου να μας δώση και αυτών την σημερινήν τιμήν διά να

18.4.1937. Η παιδική χορωδία του Ωδείου Σερρών «Ορφεύς» φωτογραφίζεται στα σκαλιά της Εθνικής Τράπεζας. Καταγράφεται ως η πρώτη οδειακή οργανωμένη πολυφωνική παιδική χορωδία στις Σέρρες.
Διευθυντής ο Χρ. Σταματίου.

συμπεριλάβουμε εις την κατάστασιν που θα υποβάλλουμε.

Επίσης μεταξύ των άλλων οργάνων που είχαμε, είδα ότι συμπεριλαμβάνοντο και 3 κιθάρες, 1 μπάτζιο κιθάρας, 1 μπάτζιο μανδολίνου, 1 μανδολοντσέλο, 3 μανδολίνα και δύο μαντόλες. Κατ' ανάγκην λοιπόν θα υποβληθήτε εις τον κόπον να μου στείλετε και αυτών τας τιμάς. Διά τα ανάλογα σιδηρά και ξύλινα μικρά και μεγάλα, μήπως τυχόν υπάρχουν ειδικά με ορισμένας τιμάς; Αν ναι μας γράφετε και αυτές.

Περιμένω από τον ανεψιόν σου τα πρακτικά κλπ. διά να καλέσω το Δ. Συμβούλιον ή και συνέλευσιν προς εκλογήν νέου το οποίον να ῥχίση τας ενεργείας κατ' αρχήν διά την ενίσχυσιν από το σχέδιον Μαρσιάλ και έπειτα βλέπουμε¹².

Αλέξανδρος Καζαντζής (1881-1976). Βιολονίστας, ιδρυτής και πρώτος διευθυντής του Κρατικού Ωδείου Θεσσαλονίκης. Πηγή: Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης 1914-2007, έκδ. του Υπουργείου Πολιτισμού, Θεσ/νίκη Απρίλιος 2007. Ζωγράφος: Πολύκλειτος Ρέγκος. Φωτογράφιση: Ανδρέας Σφυρίδης (Φωτοδιάθλαση).

12. Οι προσπάθειες για την επανίδρυση επαναλήφθηκαν το 1956 χωρίς αποτέλεσμα. Σχετικό είναι το σχόλιο με τον τίτλο «Ορφεύς, το Ωδείο» στο περ. *Σερραϊκά Γράμματα*, κεφ. «Ο μήνας», τόμ. Α', τχ. 12, Σεπτέμβριος-Δεκέμβριος 1956, σσ. 425-27.

UNKNOWN DOCUMENTS AND PRINTED RECORDS
FROM THE ARCHIVE OF ATHANASIOS FOTIADIS,
FOUNDER OF THE SCHOOL OF MUSIC «ORFEAS»
IN SERRES (1934-1940)

Abstract

This article presents important unknown documents from the archive of Athanasios Fotiadis, founder of the School of Music «Orfeas» (1934-1940) in Serres. These papers, that are presented briefly, give us new information about the musical activity of the citizens of the town. It follows a small number of letters which are of great importance for the local and musical history of the area. This list of documents supplements the first catalogue of letters that had been edited in the 4th volume of *Serraikon Analekton* in 2006. These letters reveal the pluralistic activity of «Orfeas» which was very successful during the period from 1934 until 1940. The whole material is original and therefore very useful for the research of this era. We also add that in the year of 2014 we celebrate the 100th anniversary of the foundation of the Musical School of the Thessaloniki.